

Informacije o notranji poti za prijavo sumov kršitev in zaščito prijavitelja – ZZPri

Zakon o zaščiti prijaviteljev (Uradni list RS, št. 16/23; v nadaljevanju: ZZPri) celovito in sistematično ureja področje prijave in obravnave kršitev, zaznanih v delovnem okolju, in zaščito prijaviteljev v primeru povračilnih ukrepov delodajalca. Zakon uvaja sistem vzpostavitve notranjih in zunanjih poti za prijavo kršitev vseh predpisov, ki veljajo v Republiki Sloveniji, za katere so posamezniki izvedeli v okviru svojega delovnega okolja, ter zaščitne in podporne ukrepe za preprečitev ali odpravo povračilnih ukrepov, ki so jih prijavitelji deležni zaradi podane prijave.

Kmetijski inštitut Slovenije zagotavlja informacije o načinu uporabe notranjih poti za prijavo sumov kršitev. Prav tako zagotavlja informacije o postopkih za zunanjo prijavo organom za zunanjo prijavo.

Osnova za vzpostavitev notranje poti:

- Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. 10. 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26. 11. 2019)
- Zakon o zaščiti prijaviteljev (Uradni list RS, št. 16/23; v nadaljevanju ZZPri);
- Pravilnik Kmetijskega inštituta Slovenije o notranji poti za prijavo sumov kršitev in zaščito prijavitelja.

Podatki o zaupnicah na KIS

Direktor KIS je na podlagi ZZPri in Statuta Kmetijskega inštituta Slovenije (v nadaljevanju KIS) za zaupnici imenoval:

- mag. Klara Orešnik, univ. dipl. kem.
- Mateja Longar, univ. dipl. soc.

Notranje poti za prijavo sumov kršitev:

- elektronski naslov: zaupnik@kis.si
- spletna platforma <https://kis.razkrij.info>
- ustna oz. osebna prijava.

Oblika prijave ni predpisana in ne vpliva na njeno obravnavo.

Zaupnica obravnava tudi anonimne prijave. V tem primeru boste povratne informacije dobili le, če boste v prijavi opredelili, na kakšen način vas lahko zaupnica kontaktira. Za prijavo preko spletne platforme si je potrebno zabeležiti kodo.

Zaščita prijavitelja

Vašo prijavo bo neposredno prejela zaupnica. Podatki o prijavitelju bodo znani le zaupnici, ki jih ne bo razkrila nikomur (poskus ugotavljanja identitete prijavitelja in razkritje podatkov o prijavitelju predstavljata prekršek, za katerega Zakon o zaščiti prijaviteljev predpisuje globo). Vsebina prijave bo po potrebi razkrita posameznikom, ki bodo sodelovali pri odpravljanju prijavljenih nepravilnosti.

V primeru, ko bi kdorkoli na KIS ugotavljal vašo identiteto, je takšno ravnanje kršitev in jo lahko prijavite Komisiji za preprečevanje korupcije (prijavo vam lahko pomagata pripraviti tudi zaupnici). Zaupnica vam bo tudi svetovala, na katero zunanjo institucijo se obrniti, če prijave ne bo mogoče ustrezno obravnavati znotraj inštituta.

Zaupnica vam bo po potrebi izdala tudi potrdilo o vložitvi prijave, v kolikor ga boste potrebovali v drugih uradnih postopkih, če bo to potrebno, bo za pomoč pri izvajanju zaščitnih ukrepov kontaktirala Komisijo za preprečevanje korupcije.

Do zaščitnih in podpornih ukrepov v skladu z Zakonom o zaščiti prijaviteljev so upravičeni prijavitelji, ki so fizične osebe in so podali prijavo o kršitvi znotraj svojega delovnega okolja, zaradi česar se proti njim izvajajo povračilni ukrepi.

Zaščita se zagotavlja prijaviteljem, ki so prijavo podali v dobri veri (ob podaji prijave so verjeli, da so informacije resnične). Prijavitelji, ki vedoma podajo lažno prijavo, niso upravičeni do zaščite; takšna prijava lahko pomeni tudi storitev prekrška. Prijava se lahko nanaša na dejansko, morebitno ali na grozečo kršitev oziroma na sum kršitve znotraj delovnega okolja.

Zaščita prijaviteljev velja za prijavljene kršitve, ki še trajajo oziroma so se zgodile ali prenehale pred manj kot dvema letoma. Prijavo je torej treba podati čim prej, saj nam bo to omogočilo, da kršitev čim prej preiščemo in odpravimo.

Obravnava prijave

Ko zaupnica prejme prijavo, izvede predhodni preizkus. To pomeni, da preveri zakonske pogoje za obravnavo prijave, ali se prijavljena kršitev nanaša na subjekt (prijava kršitev znotraj delovnega okolja) in ali prijavljena kršitev še traja oziroma je prenehala pred manj kot dvema letoma.

Predhodni preizkus zaupnica izvede v sedmih dneh in o tem obvesti prijavitelja. Če zaupnica prijavo sprejme v obravnavo, se postopek nadaljuje, v nasprotnem pa prijavitelja obvesti o tem, da prijave ne bo obravnavala, in pojasni razloge. Po potrebi lahko zaupnica kontaktira prijavitelja za posredovanje dodatnih podatkov, ki mu bodo omogočili celovito obravnavo prijave.

V nadaljevanju obravnave zaupnica oceni, kdo znotraj KIS lahko pomaga pri preiskavi kršitve in izvedbi ukrepov za odpravo kršitve. Te osebe seznaniti z vsebino prijave, ne pa tudi s podatki o prijavitelju. Če bo treba za razrešitev prijave druge osebe seznaniti z osebnimi podatki prijavitelja (ker se npr. kršitev nanaša nanj osebno), ga bo zaupnica zaprosila za soglasje za razkritje osebnih podatkov. Če brez soglasja prijavitelja ne bo mogoče nadaljevati s postopkom, le-ta pa se z razkritjem ne strinja, bo postopek ustavljen. Če bo to potrebno, bo pri preiskavi kršitve sodelovalo zunanje podjetje, ki bo seznanjeno z vsebino prijave.

Z vsebino prijave (ne pa tudi s podatki o prijavitelju) bo seznanjena tudi oseba, na katero se prijava nanaša (kršitelj), ki bo lahko v postopku sodelovala in ščitila svoje interese, če je to v konkretnem primeru ustrezno.

V postopku ugotovljene kršitve bodo odpravljene v najkrajšem roku. Zaupnica bo po potrebi o kršitvah obvestila tudi pristojne organe, kadar je prijava kršitev zunanjim organom obvezna, in naznanila kaznivo dejanje oziroma vložil kazensko ovadbo v primeru, ko bi pri ugotovljeni kršitvi šlo za kaznivo dejanje, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti. V slednjem primeru bo zaupnica vaše osebne podatke posredovala državnemu tožilstvu le na obrazloženo zahtevo, če bo to nujno potrebno zaradi preiskovanja kaznivih dejanj.

Ob zaključku postopka zaupnica prijavitelja seznaniti z izidom postopka ter predlaganih in izvedenih ukrepih. Če postopek še ne bo končan po treh mesecih, bo zaupnica ob tej priložnosti prijavitelja obvestila o trenutnem stanju zadeve. Zaupnica bo o izidu postopka obvestila tudi vodstvo, pri čemer **v poročilu ne bo navajala osebnih podatkov prijavitelja.**

Ravnanje v primeru povračilnih ukrepov

Za povračilne ukrepe veljajo tisti ukrepi, s katerimi se poslabša položaj prijavitelja in so posledica vložene prijave (tudi če bi oseba, ki jih izvaja, za ukrepe zoper prijavitelja navedla kak drug razlog). Med njimi so

na primer opozorilo pred odpovedjo oz. odpoved delovnega razmerja, disciplinske sankcije, premestitev, nadlegovanje, neenaka obravnava in podobno.

Izvajanje povračilnih ukrepov je prepovedano in lahko predstavlja prekršek. V primeru povračilnih ukrepov je možno vložiti zahtevo za začasno odredbo, s katero sodišče delodajalcu odredi ustavitev povračilnih ukrepov. Če bi bili delovnopравни ukrepi že izvršeni, je možna tudi tožba na delovnem sodišču. V primeru odpovedi delovnega razmerja je prijavitelj upravičen tudi do nadomestila za brezposelnost, in sicer ne glede na razlog odpovedi (tudi če je iz krivdnih razlogov), če s potrdilom Komisije za preprečevanje korupcije izkaže, da je upravičen do zaščite po zakonu.

Razkritje identitete prijavitelja

Zaupnica lahko identiteto prijavitelja razkrije samo v treh primerih:

- če se prijavitelj strinja z razkritjem (zaupnica bo prosila za soglasje);
- če to zahteva državni tožilec, kadar je to nujno potrebno zaradi preiskovanja kaznivih dejanj (o razkritju identitete tožilstvu je prijavitelj predhodno obveščen);
- če to zahteva sodišče, ko je to potrebno zaradi sodnih postopkov, vključno s sodnimi postopki zaradi zaščite pravice osebe, ki jo prijava zadeva (o razkritju identitete sodišču je prijavitelj predhodno obveščen).

Ne glede na navedeno ne sme nihče razkriti identitete prijavitelja, če bi razkritje ogrozilo življenje ali resno ogrozilo javni interes, varnost ali obrambo države.

Izključitev odgovornosti glede razkritja

Prijavitelj, ki informacije o kršitvah prijavi ali javno razkrije v skladu z ZZPri, ne krši nobene omejitve ali prepovedi glede razkritja informacij in ne nosi nobene odgovornosti, povezane s takšno prijavo ali javnim razkritjem, pod pogojem, da ni prijavil ali javno razkril neresničnih informacij in je na podlagi utemeljenih razlogov menil, da je bila prijava ali javno razkritje takšnih informacij nujno za razkritje kršitve na podlagi zakona.

Ne glede na določbe zakona, ki ureja poslovno skrivnost, prijava ali javno razkritje informacij, ki vključujejo poslovne skrivnosti, ni protipravno, če ju prijavitelj prijavi ali razkrije v skladu z ZZPri. Prijavitelj ne nosi odgovornosti v zvezi s pridobitvijo ali dostopom do informacij, ki jih prijavi ali javno razkrije, če takšna pridobitev ali dostop ne predstavlja samostojnega kaznivega dejanja.

V morebitnih postopkih zoper prijavitelja zaradi obrekovanja, kršitve avtorskih pravic, kršitve zaupnosti informacij, kršitve pravil o varstvu podatkov ali odškodninskih zahtevkov, prijavitelj ne nosi nobene odgovornosti zaradi prijav ali javnih razkritij na podlagi Zakona o zaščiti prijaviteljev in se lahko pri predlogu zavrnitve zahtevka zoper sebe sklicuje na prijavo ali javno razkritje, če je na podlagi utemeljenih razlogov menil, da je bila prijava ali javno razkritje nujno za razkritje kršitve.

ZUNANJA PRIJAVA

Prijavitelj lahko poda zunanjo prijavo pristojnemu organu za zunanjo prijavo, če meni, da notranje prijave ne bi bilo mogoče učinkovito obravnavati ali da v primeru notranje prijave obstaja tveganje povračilnih ukrepov.

Organi za zunanjo prijavo:

1. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS,
2. Agencija za trg vrednostnih papirjev,
3. Javna agencija RS za varstvo konkurence,
4. Javna agencija RS za varnost prometa,
5. Agencija za zavarovalni nadzor,
6. Agencija za javni nadzor nad revidiranjem,
7. Banka Slovenije,
8. Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil,
9. Finančna uprava RS,
10. Tržni inšpektorat RS,
11. Urad RS za preprečevanje pranja denarja,
12. Informacijski pooblaščenec,
13. Inšpekcija za informacijsko varnost,
14. Inšpekcija za sevalno in jedrsko varnost,
15. Inšpekcija za varstvo pred sevanji,
16. Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
17. Inšpektorat RS za delo,
18. Inšpektorat za javni sektor,
19. Inšpektorat RS za okolje in prostor,
20. Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke,
21. Organi nadzora v skladu s predpisi, ki urejajo porabo sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji,
22. Zdravstveni inšpektorat RS,
23. Slovenski državni holding in
24. Komisija za preprečevanje korupcije.

Zaupnost:

Vsa poročila se obravnavajo zaupno v skladu z Zakonom o zaščiti prijaviteljev, Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) in Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR). Varujemo osebne podatke in zagotavljamo ustrezno zaščito tako za prijavitelja kot za osebo, na katero se nanaša prijava.

Zaščitni in podporni ukrepi

- sodno varstvo in začasne odredbe v primeru povračilnih ukrepov (22. člen ZZPri);
- brezplačna pravna pomoč (23. člen ZZPri);
- nadomestilo za primer brezposelnosti (24. člen ZZPri);
- psihološka podpora (25. člen ZZPri).

Ljubljana, 30. 1. 2024